SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 11. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 1 Juni 1891. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.). | Årg. 11.

Niels Juel Simonsen.

Att den danska hufvudstaden och dess k. opera gästas af svenska operaartister är något som på senare åren ej varit så sällsynt; deremot är det motsatta förhållandet ovanligt nog. Efter tenorbytet för ett par år sedan, då Arvid Ödmann var engagerad vid köpenhamnsoperan och Fredrik Brun efter ett nyss föregående gästspel här fästades vid vår opera, har ingen dansk sångare eller sångerska låtit höra sig här, förr än nu hr Simonsen förnyar sitt gästspel vid k. operan, och förut icke heller, hvad vi kunna erinra oss, under loppet af femton år, den tid som förflutit sedan denne sångare sist lät höra sig der. Det var 1876 på dagen samma tid som nu, den 22 maj, då hr Simonsen presenterade sig för oss såsom Wilhelm Tell, och prinsessan Mathilda var då ock en främling, från det tredje skandinaviska landet, fröken Gulowsen från Norge. Som bekant afbröts den gången hr Simonsens gästspel genom enkedrottning Josefinas frånfälle.

Femton år af en operasångares lif gå ej alltid spårlöst förbi, men de ha föga inverkat på hr Simonsens präktiga stämma, sådan vi minnas den från hans förra uppträdande här, och likväl har sångaren nu firat silfverbröllop med sitt hemlands operascen, ett jubileum som vid hans konsert den 30 sistlidne april i Köpenhamn tillskyndade honom en varm hyllning af den öfverfylda konsertsalongen. Hr Simonsen har också länge och väl varit Köpenhamns populäraste sångkonstnär, och hans vackra, kraftfulla röst, imponerande figur och lyriskt-dramatiska förmåga förklarar detta fullkomligt.

Niels Juel Simonsen är född i Köpenhamn den 16 maj 1846. Han såg dagen i ett musikaliskt hem, ty han är son af den begåfvade violinisten, kapellmusikern Sophus Simonsen, och hans moder var den ansedda sångerskan Catarine Simonsen, född Ryssländer, som från 1830 var anställd vid danska k. teatern och der uppbar operapartier af första rangen (död 1849). Den unge Simonsen lärde sig tidigt spela violin och röjde musikaliska anlag men blef emellertid bestämd att egna sig åt landtbruket. Då emellertid den unge landtmannens ovanliga röstmedel började framträda och bemärkas, drog honom hågen till k. teatern, der han sedan, efter att ha studerat sångkonsten ett par år för sångmästaren H. Rung, debuterade d. 4 okt. 1868 som Hans Heiling i Marschners bekanta opera med detta namn.

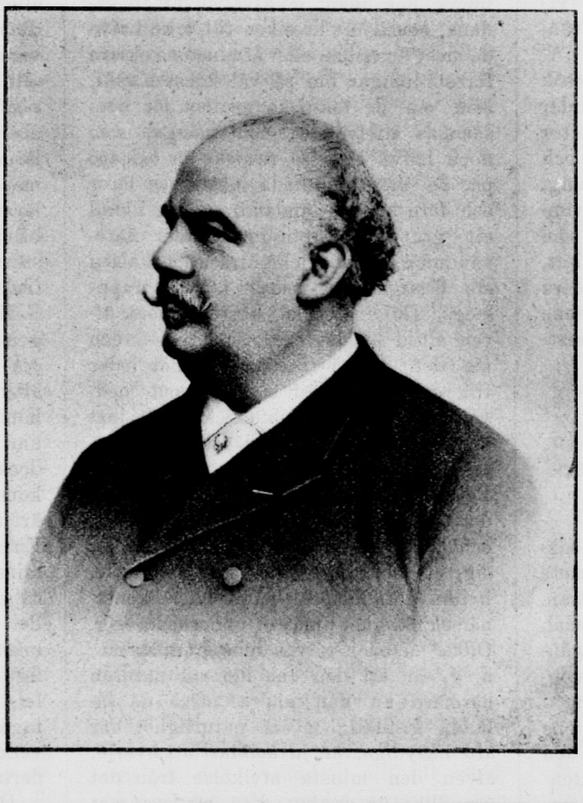

Niels Juel Simonsen.

Det dröjde ej länge innan han erkändes vara den danska operans bästa röst, och då han med sällsynt välljud och kraft i stämman samt ett säkert öra förenade känsla och energi i föredraget, blef han efter förvärfvad scenvana operans förnämste sångare. Af den mängd stora roler Simonsen utfört kan, utom Heiling, anföras: Agamemnon, Orestes (Gluck); Don Juan, Masetto, Figaro (Mozart), Tell, Figaro (Rossini); Luna, Rigoletto, Germont, Amonasro (Verdi), Telramund, Wolfram, Holländaren (Wagner), Valentin, Mercutio (Gounod), Hamlet, Lothario (Thomas), Simeon i »Joseph», Mikeli i »Vattendragaren», Pizarro i »Fidelio», Pietro i »Den

Med detta nummer följer till tidningens prenumeranter bilaga II, innehållande för piano: Mendelssohn: *»På sångens lätta vingar»*, (Transkription); för sång: A. Oterdahl: *»Den lyckliga kärlekens smärta»*, romans (ord af K. A. Nicander).

stumma», titelrolen i »Zampa», Tempelherrn (Marschner), Petruchio i »Trold kan tæmmes» (Götz), Sverkel i »Liden Kirsten», Marsk Stig i »Drot och Marsk», Noureddin i »Aladdin», Kong Volmer i »Tove», Alvarez i »Spanska studenter», Gotthard i Bartholdys »Loreley» o. s. v. Äfven i konsertlifvet har Simonsen spelat en framstående rol. Han har varit i »Musikföreningen», Cæciliaföreningen», »Concertföreningen» och andra konsertinstituter en trogen stödjepelare, och en mängd enskilda tillställningar ha fått ökadt värde genom den alltid beredvillige konstnärens präktiga sång. Såsom konsertsångare har S. ofta låtit höra sig i Lund, af hvars studentförening, som eger honom till hedersledamot, han, såsom vi förut nämnt, hedrades vid sitt konstnärsjubileum med en vackert prentad lyckönskningsadress. Hr Simonsen har ock med framgång uppträdt som gäst på konserter i Hamburg. Icke allenast som konstnär är han mycket afhållen i fädernestaden och hemlandet, han intresserar sig äfven varmt för föreningslifvet, är förste man i Skådespelareföreningen och den köpenhamnska vapenbrödraafdelningen samt hedersledamot af hufvudstadens förnämsta sångföreningar. Hans utnämnande till kongl. kammarsångare och flere ordensdekorationer vittna om att han af högtstående personer är omhuldad och erkänd. Som komponist har Simonsen gjort sig bemärkt med utgifvandet af två häften sånger, det ena med tre danska det andra med tre svenska texter (dikter af Oscar II) samt med några enskilda, tryckta sånger.

Hr Simonsens nu varande gästbesök hos oss har äfven nu inträffat under mindre gynnsamma förhållanden, efter en öfverflödande rik musiksäsong och sedan våren på allvar gjort sitt intåg; emellertid har den framgång han vunnit vid sitt första uppträdande som Figaro i Rossinis »Barberaren» visat, att man äfven här förstår att värdera de framstående egenskaperna hos denne i hemlandet så uppburne lyriske konstnär.

Skolungdomens musikundervisning.

"Det är ett erkändt faktum, att, oaktadt musikens studium numera anses, åtminstone i flickans uppfostran, utgöra en så nödvändig beståndsdel, att äfven mången med knappa tillgångar underkastar sig relatift stora uppoffringar för barnens undervisning i detta ämne, likväl högst få göra ens så stora framsteg deri, att de till den verkligt musikaliskt bildades belåtenhet, och knapt till deras, hvars omdöme endast bestämmes af ett oförvilladt musikaliskt öra och sinne, kunna spela det enklaste ackompagnement, ja icke en gång den simplaste dans. Detta missförhållande har dock nu egt rum allt för länge för att man icke snart skall allmännare börja fråga efter orsaken dertill och söka ändring deri, och vi skola i korthet söka besvara denna fråga.

Den väsentliga orsaken till ofvannämnda missförhållande är *bristande insigt*. Det gifves få allmänna företeelser, som icke kunna blifva föremål för det djupsinnigaste och intressantaste studium, om menniskan blott hade en aning om deras verkliga innehåll: men hon betraktar i allmänhet lifvet endast ytligt, och hennes tillvaro blir derföre icke sällan ett slarfvande och vacklande från vaggan till grafven. Och af de föremål, som redan vunnit någon uppmärksamhet, är konsten ett bland dem, hvars begrepp ännu icke hunnit inträngа särdeles djupt i det allmänna medvetandet. Man betraktar vanligen konsten, och isynnerhet musiken blott såsom en intressant lek, ett artigt tidsfördrif, men om densammas verkliga väsende och betydelse har man i allmänhet hvarken i praktiskt eller teoretiskt hänseende någon egentlig kunskap. Denna omedvetenhet om ämnets djupare innehåll motverkar och hämmar på flera sätt den musikaliska bildningens sanna utveckling. Skadligast verkar den dock på och genom musikern sjelf, som tillfölje af denna bristande insigt oftast ledes på svåra afvägar från sitt föresatta mål, och äfven derigenom missleder andra. Sålunda hör man icke sällan äfven sådana, som gjort musiken till yrke hafva de mest förvridna eller åtminstone oklara föreställningar om så väl konsten sjelf, som om de tekniska medlen för densammas utöfvande; och många, som dock hafva en viss respekt för och tro på de mera berömda mästarnes läror och föreskrifter, undandraga sig likväl ett grundligare studium under förevändning, att de icke åtrå utmärkelsen att bestiga parnassens högsta trappsteg. De inse icke, att det stora äfven alltid är det enkla, naturliga, och att det, som i främsta rummet leder till en högre grad både af rent medvetande och teknisk skicklighet, just är konsten att finna och välja den kortaste och beqvämaste vägen. Det grundligaste studiet är derför liktydigt med det lättaste sättet att nå ändamålet, och icke, såsom man oftast föreställer sig, ett herkulesarbete, som endast de, hvilka göra anspråk på en högre konstnärsskicklighet måste underkasta sig. Olika metoder gifvas icke i annan mening, än att den ena kommit naturen närmare än den andra. Och då sålunda grundlighet och naturlighet här äro liktydiga, är ju solklart att hvarje, äfven den minsta afvikelse från det grundliga är *onatur*, d. ä. ett *brott* mot naturens lagar, hvarigenom intet *förnuftigt* mål kan vinnas, man må ställa det huru lågt som helst. Konstnärens och den sanna dilettantens bana äro derför ingalunda skilda, från början vandra de båda samma väg hand i hand, och skilnaden är endast den, att den ena sedan går längre än den andra. Vill man på annat sätt skilja deras verksamhet åt, så kan detta endast bestå deri, att den enas blir ordning, den andras oordning; den enas mål harmoni, den andras disharmoni. Och med fullt medvetande lärer väl ändock ingen för sig uppställa det sistnämnda målet.

Då en sådan villervalla ännu oftast är rådande hos dem, som gjort musiken till yrke, är ock mindre underligt om den s. k. bildade allmänheten har sväfvande och oklara föreställningar, rörande detta ämne. Det är naturligtvis från de egentligen konstidkande, som det *allmänna* medvetandet härom skall utgå, och icke tvärt om. Det är således i främsta rummet *deras* oeftergifliga pligt, först och främst att sjelfva grundligt studera sitt ämne, och sedan lika samvetsgrannt meddela hvad de veta och känna derom. Endast på detta sätt skall musiken och konsten i allmänhet en gång lyckas intaga en plats bland bildningsämnena nog värdig, att icke af *någon* bland medsyskonen blifva fördunklad. Såsom nu deremot är förhållandet, kunna äfven de få musiklärare, som verkligen förstå sitt yrke, endast undantagsvis uträtta något rätt gagneligt. Ty hvad den allmänna musikbildningen beträffar, lemnas eleven sällan hvarken tid eller uppmuntran till ett grundligt studium. Man anser musiken visserligen vara en intressant talang, men dock allt för underordnad, för att icke i nödfall böra lemna rum för äfven det obetydligaste och minst användbara af läseskolans ämnen. Detta gäller i allmänhet såväl den sistnämnda skolans lärare som föräldrarne, och äfven den bästa musiklärare blir derigenom urståndsatt att utöfva någon egentlig fruktbärande verksamhet.

Medlet för den tekniska utbildningen är en grundligt fortgående *kropps- och själsgymnastik*. Detta gäller icke allenast instrumenternas praktiska behandling, ty äfven kompositionskonsten har sin teknik. Om den senare är dock här mindre fråga; men äfven för konsten att rätt spela ett instrument är själsgymnastiken det väsentligaste. En sträng aktgifning på ämnets äfven minsta både inre och yttre detaljer är således för det verkliga framåtskridandet ett oeftergifligt vilkor. Men då måste man äfven först, till en väsentlig del, känna ändamålet och innehållet, innan den yttre verksamheten företages. Detta är dock en helt annan verksamhet än den, som nu utöfvas af flertalet både lärare och lärjungar.»

Det ofvanstående yttrades för trettio år sedan af den erkändt skicklige musikläraren och teoretikern Joh. Frö-

berg i en musikalisk lärobok *, som af van Boom och Ludv. Norman »till musikstudiets fromma rekommenderades till så allmänt begagnande som möjligt».

Hvad som här uttalats kan väsentligen ännu tillämpas på vår tid, ty om än musikundervisningen i skolorna blifvit något mer omhuldad än förr, särskildt genom de högre och bättre anordnade flickskolorna flerstädes i vårt land, så står musikstudiet hos oss i det hela ganska lågt och resultatet af detsamma i skolorna är just icke i ögonen fallande. Instrumentalmusiken (behandlingen af viol- och blåsinstrument) synas i vår tid snarare ha gått tillbaka än framåt och studiet af musikens teoretiska grunder och hennes historia synes icke ingå bland läroämnena vid elementarläroverken. Visserligen klagas nu för tiden öfver mångläseriet, men månne icke ett och annat ämne kan maka åt sig för att lemna rum åt ett för allmänbildningen vigtigt konststudium, exempelvis teologien, som borde vara ett specialstudium för presterna men för andra är ett totalt obehöfligt och för allmänbildningen ofruktbart studium. Hvad som af musik studeras vid våra skolor är hufvudsakligen sången, och det hörbara resultatet af detta studium är den flerstämmiga sång, som skolbarnen, äldre som yngre prestera vid de årliga uppvisningarna. Naturligtvis få eleverna också lära något af sångkonstens och musikens elementer, men huru? Frågan har sitt berättigande, ty den som något sysselsatt sig med sång- och pianoundervisning kan sällan märka hos eleverna någon verklig kännedom om noterna, harmoniens grundelementer, tonträffning, intervaller etc., tillhörande de första och enklaste elementarkunskaperna i musik. Då nu pianospelet är ett så allmänt läroämne för skolungdomen, särskildt för flickor, synes det vara i sin ordning att i musikens allmänna grunder med mera allvar undervisades af de respektive skolornas musiklärare. Härigenom skulle det praktiska studiet af pianospel och sångkonst mycket underlättas.

Beträffande pianospelet kan väl hända att detta i hemmet börjar tidigare än skolans musiklektioner för eleven, men dels har denna af musikstudiet i skolan ökad hjelp för sitt hemstudium, dels är det ej sagdt att detta är i så goda händer, att ej undervisningen i skolan af en måhända skickligare lärare och i täflan med kamrater är välbehöflig. Att nu fästa oss vid pianospelet, vårt egentliga ämne för denna gång, så skötes vanligen hemundervisningen häri på allt annat än tillfredsställande sätt, ofta, att icke säga oftast, af någon billig lärare eller lärarinna, som saknar pedagogisk förmåga och erfarenhet, hvaraf följer att eleven bortfuskas och förlorar en dyrbar tid. Billighetslektionerna blifva sålunda en bestämd misshushållning, och när eleven efter att ha inhemtat »de första grunderna», som man tror hvilken pianoklinkare som helst kan meddela »grundligt», kommer till en verkligt kunnig lärare, som måste lefva på sitt yrke och derför ej kan sälja sitt dugande, samvetsgranna arbete för en spottstyfver, så går det kanske åratal om, innan de »grundligt» inhemtade olaterna hos eleven kunna undanrödjas. Och se vi på tiden som egnas åt undervisningen i pianospelning, så är den vanligen för kort tillmätt. Antaga vi att eleven har 2 timmars lektion i veckan, gör detta för höstterminens 13 veckor 26 timmar, för vårterminens 21 veckor 42, summa 68 timmar på året eller mindre genom sjukdomsfall etc., eller om blott en timme i veckan undervisas, endast hälften af denna summa. Med en god metod för undervisningen kan en sådan, väl grundad, lemna godt resultat under en följd af år, men så är vanligen ej fallet. När en flicka hunnit till konfirmationsåldern är hennes musikaliska vetande och färdighet vanligen ej långt hunna. Också har under ferierna, som upptager en tredjedel af året, musikundervisningen legat alldeles nere; särdeles är detta fallet med hufvudstadens skolbarn tillhörande familjer, som bo på sommarnöje eller vid mera besökta kustorter, der dock tillfälle till goda musiklektioner ofta stå till buds, men vanligen få dessa skolbarn fördrifva sommarferierna med »dolce far niente», då likväl musiklektioner ett par gånger i veckan under denna ledighetstid ej vore det minsta ansträngande. Vigtigt är också att icke låta den rent tekniska öfningen afbrytas på så lång tid, som i detta fall. Vanligen anmärkes, ifråga härom, att elevens vanliga lärare eller lärarinna icke finnes på platsen, och att det ej är nyttigt för eleven att »ömsa metod» för en ny lärare. Men är denne duglig, så är lektionen för honom helt visst af sådant värde, att betänkligheterna i detta afseende böra fara, och den långa sommarlättjan bör interfolieras med ett så lätt och välbehöfligt studium. Om man bara betänker hvilken oerhörd och flitig öfning under åratal behöfves för att komma till handens och fingrarnes tekniska utveckling för alla de rörelser, som fordras till fullt eller åtminstone någorlunda säkert beherskande af pianot och pianoliteraturen, vidare den mångsidiga kännedomen af denna, utbildandet af den musikaliska smaken och vetandet, allt till åstadkommandet af *verkligt* teoretisk och praktisk musikbildning, och dit böra och vilja väl föräldrarne att deras barn skola komma, om äfven icke artistståndpunkten af alla kan nås, så inses huru nödigt det är att väl begagna tiden till musikundervisningen, så att den dertill erforderliga kropps- och själsutvecklingen kommer först och främst att ledas på rätt och god väg och vidare utbildas i tillräcklig hög grad för att icke resultatet af påkostadt arbete skall blifva en konstnärlig missbildning i stället för en sann utbildning i en af de ädlaste konster, som är oss gifven till lifvets förljufvande. Och huru rikt är ej materialet härför, huru mycket har ej den spelande att genomgå allt ifrån de äldre klassikerna till den bättre moderna pianomusiken, från Bach till Rubinstein. Endast Mozarts 18 sonater, hvardera med sina särskilda satser fördelad på 3 lektioner, kräfva ej långt ifrån ett helt skolår att genomgå, och de torde ändå icke af en mera begåfvad lärjunge vara fullt inlärda. Bästa beviset på ståndpunkten hos den allmännare musikbildningen hos oss är, att de musikalier för piano dem våra förläggare våga sig på att gifva ut, för att kunna påräkna någon vinst, hör till den flackaste musikliteraturen: potpourrier ur operor och synnerligast operetter, dansmusik och salongsstycken med mer eller mindre triviala melodier, omspunna af »brillanta» löpningar af lätt utförbara, arpeggierade treklangs- och septimackorder. Ytlighet träffar man öfverallt, sällan något djup af studier och musikalisk smak. Det enda botemedlet emot detta onda är att mera allvar nedlägges på ungdomens musikstudier, så väl qvantitativt i mera arbete, som qvalitativt i ett mera grundligt och djupgående musikstudium.

* Grundlagarna för pianospelets teknik jemte det väsendtligaste af allmänna musikläran en, i pianospel och musik, såväl till sjelfstudium, som för den allmänna undervisningen afsedd lärobok. Häft. 1 (174 sidor med tabeller och notexempel).

I koralfrågan *.

Till Svensk Musiktidning.

Ehuru sedan länge fast besluten att ej deltaga i striden mellan reformvännerna och deras antagonister i kyrkosångsfrågan, så känner sig undertecknad, af vunnen erfarenhet, manad att blott för en enda gång yttra några ord i frågan. För det första får jag hjerteligt tacka »Hypatius», som med fasta sanningar — om än i »lätta drägter» — belyst denna frågas rätta point. *Allt* hvad H. anfört torde redan tusenden säga *ja* och *amen* till: det kan undertecknad med full sanning intyga. För det andra ville jag säga några ord till »En röst från folket», som nu med en första artikel uppträdt i nämnda fråga. Om Hypatius framträdt med »djupa sanningar i lätta drägter» så har »rösten från

* En aktad insändare, som förr sändt Sv. M. T. uppsatser af samma art, har tagit till ordet i detta ämne, hvilket, såsom hörande till tidens »brännande frågor», torde intressera allmänheten att få se belyst från flera sidor och från olika håll. *Red.*

folket« framkommit med flera osanningar i tunn, sliten kostym. Att börja med är visst underskriften en pseudonymitet; ty säkerligen vill *ingen* af det psalmsjungande »folket» obetingadt underskrifva »röstens» utnötta perversioner i denna fråga. Folkets tankar om saken äro sedan länge, och genom mångfaldiga yttringar kända, så att derom är öfverflödigt att vidare orda. Den andra tvifvelaktiga sanningen är påståendet att Hæffnerska koralen är harmoniserad i »sträng kyrkostil». De bästa koralkompositörerne — Walther, Schein, Calvisius, Crüger m. fl. — omkullslå detta påstående. Vidare kan det påståendet, att »syllabiska» koraler ensamt och uteslutande äro »folkkoraler, kullslås med bevis ur arbeten af, bland andra, ofvannämnde koralauktoriteter, samt folkets smak att omvexlande sjunga »syllabiskt» uniforma melodier, — t. ex. Hæffners nr 2 — och qvantitativt »rytmiska» — t. ex. Hæffners 61, 102, 131 m. fl. — (Se vidare komminister Aug. Bäcks brochyr öfver denna punkt).

Sant är ej heller att den »rytmiska» koralen är egnad till uteslutande »folksång» och »rytmiska» koralen till »körsång». Hæffners »syllabliska», i »sträng kyrkostil» harmonierade koraler, äro ju uteslutande satta för blandad kör. Då nu Lutherska församlingens psalmsång ju skall unisont utföras, så hafva de stora koralförfattarena ej dragit i betänkande att med en smula figurerad harmonisering förhöja melodiens intryck. Undertecknad är ej obekant med 1695 års svenska psalmbok och kan intyga att omkring halfva antalet psalmerna der hafva så regelbunden versbyggnad, som trots den n. v. psalmbokens innehåll; och en stor del deraf har melodier i »den haltande» (?) trippeltakten — en taktart, som, i förbigående sagdt, är äldre och heligare än den jemna taktarten — Exempelvis må få påpekas (1695) nr 53, 117, 3; (1819) 460, 52, 480 m. fl. Bland »figurerade melodier må blott påvisas (1695) 46, 48; (1819) 226, 232 m. fl. Och dessa psalmers melodier hafva visserligen utan »bryderi» framsprungit ur varma hjertan, och äro ännu denna dag omtyckta af alla, — och de äro ej få — som hört dem. Undertecknad har sedan mera än 30 år så småningom infört »rytmiska» koraler vid gudstjensterna i en kyrka som rymmer 2,000 personer; och från de mångtusende, som under denna långa tidföljd åhört dessa koraler, hafva ej 10 varit missnöjda dermed; tvärtom har ett allmänt godt omdöme befästat min tro, att jag går den rätta stråten för koralfrågans lösning. Af de flera organister, som kommit in på samma stråt, har ingen tröttnat och kommit på »bättre tankar». Ej heller har kritiken härvidlag »stött på grund». Måtte »En röst från folket» äfven akta sig derför! *I. F. L.*

Spontini och Heinrich Heine.

Riddar Gasparo Spontini verkade, såsom man vet i Berlin som generalmusikdirektör och var i egenskap af kompositör till »Vestalen», »Ferdinand Cortez» och »Olympia» en af de mest firade och mest — fruktade tonkonstnärer. Med en allt igenom hersklysten karaktär, som ej tålte någon motsägelse, tvang han sig fram till diktator öfver alla musikaliska förhållanden i Berlin; hans operor blefvo gifna vid alla möjliga och omöjliga tillfällen och på deras uppsättning slösades med en prakt och glans, som knappast vår tid kan fatta. Svartsjuk som en turk på andras rykte, följde han med afundsjuka blickar en Webers, Rossinis och Meyerbeers framgångar; med sitt högmod och sin inbillade ofelbarhet satte han emot pressens kritik endast hånet, gäckeriet och åklagaremakten, och då han intog en nästan alldeles oberoende ställning, hade furstliga inkomster och rönte utmärkelser af kejsare och konungar, ansåg sig den fåfänge mannen för operans Dalai Lama, — han hade ju också en hel svärm af beundrare och dyrkare omkring sig, hvilka bedrefvo ett formligt afguderi med honom.

Emot hans talrika anhängare fingo under ett par årtionden hans fiender och vedersakare ej ett ord med i laget, ehuru han genom sitt hänsynslösa och brutala beteende och genom sitt koketterande med Napoleon och fransmännen retat och sårat i högsta grad en hop folk. Först år 1841, då komponisten i »Zeitung für die elegante Welt» gjorde sig saker till en majestätsförbrytelse, hvarigenom han ådrog sig ett halft års fästningsstraff, förlorade han sin nimbus, och den förr så strålande kometen miste sin glans.

Den som vill lära känna, hvilken allmakt på det musikaliska området Spontini besatt under sin regering, må läsa Heinrich Heines bref från Berlin, hvilka utgåfvos 1822 och höra till de qvickaste som denne »gracernas sjelfsvåldige älskling» någonsin skrifvit. Dessa Heinrich Heines utgjutelser hafva tillika ett stort kulturhistoriskt värde. De skildra det musikaliska lifvet för en menniskoålder sedan och innehålla en rikedom af humor, hvarmed vi epigoner ännu kunna förnöja oss.

Sedan den 18 juni 1821, då »Friskytten» af Weber under oerhördt bifall uppförides på operan i Berlin, och Spontini plötsligen erfor en känsla af ängslan för den hastigt uppgående stjernan, var den italienske diktatorn det dagliga samtalsämnet. Det spontinska och det antispontinska partiet stodo i fejd med hvarandra och stridens häftighet erinrar om den förbittrade kampen mellan Gluckister och Piccinister på sjuttiotalet under förra århundradet. Men vi må lemna ordet åt Heinrich Heine angående denna »cause célèbre». Han skrifver bland annat:

»Spontini är den störste af alla nu lefvande komponister. Han är en musikalisk Michel Angelo. Han har brutit nya banor i musiken. Han har utfört hvad Gluck endast anat. Han är en stor man, han är ett geni, han är en gud!« så säger det spontiniska partiet, och palatsernas väggar återgifva ekot af det omätliga lofsjungandet. Ni må nämligen veta, att det är noblessen, som i synnerhet tilltalas af Spontinis musik och på honom slösar de utmärktaste ynnestbevis. Till dessa ädla gynnare sluter sig det verkliga spontiniska partiet, som naturligtvis består af en hop menniskor som blindt hylla den förnäma och legitima smaken, af en mängd entusiaster för allt utländskt, af en mängd komponister, hvilka gerna skulle vilja ha sin musik upp på scenen och slutligen af en hand full verkliga beundrare.

Nu, min vän, kan ni förklara det larm, som fylde hela Berlin denna sommar, då Spontinis »Olympia» först uppfördes på vår scen. Har ni ej kunnat höra denna opera i Hamm? * På pukor och trumpeter var ingen brist, så att en skämtare väckte förslag att med denna musik pröfva hållbarheten hos murarne i det nya teaterhuset. En annan spefågel kom just ifrån den bullrande »Olympia» och fick höra taptot trummas på gatan, hvarvid han med ett andedrag af lättnad utropade: »Ändtligen fick man höra någon stilla musik!» Hela Berlin skämtade öfver de många basunerna och de stora elefanterna i den ståtliga processionen. De döfva voro alldeles förtjusta i all denna härlighet och försäkrade att de kunde känna med händerna denna sköna tjocka musik. Entusiasterna åter ropade: »Hosianna! Spontini är sjelf en musikalisk elefant! Han är en basunengel!»

Heine kom ej, så vidt vi känna, i personlig beröring med Spontini i Berlin; bekant är likväl att den musikvåldige ofta förargade sig öfver satirikerns hånfulla yttranden. I synnerhet förtröt det honom att Heine en gång om Spontinis opera »Nurmahal«, hvars uppförande var under förberedelse, berättade i tidningarna, att i den skulle förekomma två elefanter. Den »officiela tidningen» måste på uppmaning af Spontini dementera denna uppgift. Heine replikerade dementin på sitt sarkastiska vis med dessa ord: »Jag återkallar hvad jag sagt och det med åtbörden af sådan under- och öfvergifvenhet, att »statstidningen» skulle gråta tårar af rörelse. För öfrigt förklarar jag en gång för alla, att jag är beredd att återkalla allt hvad man af mig begär, om det ej är förenadt med allt för stort besvär. Att två elefanter skulle förekomma har jag

* En stad i Westfalen.

verkligen sjelf hört. Sedan berättade man för mig att det endast var två kameler, sedan hette det att två studenter förekommo der och slutligen skulle det vara två oskuldsenglar».

Aderton år derefter — 1840 — hade Heine åter anledning att befatta sig med riddar Spontini. Dennes stjerna var då i nedgående, och den tyske kritikern behandlade honom ännu grymmare, jag kunde väl säga omenskligare, än 1822. Med anledning af ett cirkulär, som Spontini öfversändt till Paristidningar angrep honom Heine i »Augsburger Allg. Zeit.» på det häftigaste. Deri hette det bland annat: »Riddar Spontini bombarderar i detta ögonblick parisarne med bref, för att till hvarje pris göra publiken påmint om hans förgätna person. Framför mig ligger i detta ögonblick ett cirkulär, som han tillsändt alla tidningsredaktioner och som ingen vill trycka af pietet för sundt menniskoförstånd och Spontinis gamla namn. Det löjliga gränsar här till det sublima. Mannen vill ovilkorligen lemna Berlin, der han ej vidare kan härda ut, sedan Meyerbeers operor börjat gifvas der . . . I dessa dagar har han skrifvit till redaktionen för »France musicale», att hans fiender nöjde sig ej med att förjaga honom öfver Rhein, öfver Weser, öfver Elbe; de skulle nog vilja drifva honom än längre, öfver Weichseln, öfver Niemen! Han finner stor likhet mellan sitt öde och Napoleons. Han tycker sig vara ett geni, mot hvilket alla musikaliska makter försvurit sig. Berlin är S:t Helena och Rellstab * hans Hudson Lowe. Men nu måste man låta hans ben återföras till Paris och högtidligen bisätta dem i tonkonstens invalidhus i »Académie royale de musique».

Ett år förut hade Spontini under sitt uppehåll i Paris 1839 uppsökt Heine för att vinna honom för sig och förmå honom att göra propaganda för sig i franska blad och i »Augsburger Allg. Zeit.», hvars flitige korrespondent Heine var. Men då råkade riddaren illa ut. Ty först och främst hyste den tyske diktaren, såsom vi sett, från fordom en bestämd motvilja mot den italienske mästaren, och dessutom var han, som bekant, alltför mycket lierad med Meyerbeer för att kunna gynna hans medtäflare. Emellan komponisten och poeten utspunno sig emellanåt diskurser, som genom Heines *vis comica* blefvo särdeles kostliga. En sådan dialog mellan dem återgifves här i förkortad form till läsarens uppbyggelse:

»Jag kan ej underlåta att öppet bekänna, det ni gör oklokt uti att frånkänna er medtäflare Meyerbeer all förtjenst.»

»Medtäflare!» utropade Spontini och vexlade färg; »vet ni då alldeles visst om Meyerbeer verkligen är komponist till de operor, som uppföras under hans namn?»

»Åhå, hur skulle det vara möjligt . . .?»

»Ganska naturligt! Meyerbeer har i Italien af några fattiga musiker köpt deras kompositioner och deraf förfärdigat operor, som likväl gjort fiasko, emedan skräpet som man lemnat honom var för miserabelt. Sedermera har han af en talangfull abbé i Venedig förskaffat sig bättre saker, som han införlifvat med sin »Crociato». Han eger ännu Webers efterlemnade manuskripter, dem han skojat sig till af enkan, och ur hvilka han helt visst längre fram skall göra sig en skörd. »Robert» och »Hugenotterna» äro till större delen produktioner af en fransman, som heter Gouin och mer än gerna låter sina operor gå under Meyerbeers namn för att icke mista sin tjenst som byråchef i posten, då hans förmän säkerligen ej skulle förlita sig så mycket på hans administrativa nit, om de visste att han vore en drömmande komponist; och posttjenstemannen Gouin är för klok att icke förtiga sitt författarskap och öfverlåta hela verldsryktet åt sin äregirige vän Meyerbeer!»

»Ja, jag tillstår att denna hypotes saknar ej trovärdighet. Ehuru det klumpiga yttre, det tegelröda ansigtet, den låga pannan och det oljiga håret hos hr Gouin mera påminner om en oxdräng eller kreatursgödare än om en tonkonstnär, förekommer dock mycket i hans uppträdande, som gör honom misstänkt att vara kompositör till de Meyerbeerska operorna. Det händer ofta att han kallar »Robert» eller »Hugenotterna» för »vår opera». Det undslipper honom uttryck sådana som: »Vi ha i dag repetition», »Vi måste förkorta en aria». Också är det märkligt nog, att på ingen föreställning af dessa operor saknas hr Gouin, och om en bravouraria appläderas, glömmer han sig alldeles och bugar sig åt alla sidor, som om han ville tacka publiken. Trots det att jag med egna ögon bevittnat detta, anser jag ändå icke hr Gouin för upphofvet till de Meyerbeerska operorna; jag kan icke tro, att han skrifvet »Robert» och »Hugenotterna»; men är detta fallet, så skall nog konstnärsstoltheten till slut taga öfverhand, och hr Gouin offentligen göra anspråk på autorskapet till dessa operor.»

»Nej, denne Gouin känner sin Meyerbeer för väl att icke ha sig bekant hvilka medel stå hans förfärlige vän till buds för att aflägsna den, som kan vara honom farlig. Han vore kapabel, att under förevändning att den arme Gouin vore förryckt, låta inspärra honom för alltid bland dårarne i Charenton, och den stackars skälmen kunde ändå vara glad att komma ifrån med lifvet. Alla, som stå i vägen för denna äregiriga person måste ge vika.»

Gifves det något mera maliciöst än detta kabinettsstycke af satir!

Om Spontini en gång på höjden af sitt rykte öfverskattades af sina samtida och sedan, när hans sol gick ned, likasom af Heinrich Heine blef på mångfaldigt sätt underskattad, så har den historiska sanningens utjemnande rättvisa dock sörjt för att han fått den hedersplats som tillkommer honom såsom en af nittonde århundradets framstående komponister *.

Med Richard Wagner kunna vi instämma: »Bugom oss djupt och vördnadsfullt vid den graf som gömmer skaparen af »Vestalen», »Cortez» och »Olympia!»

A. K.

* Ludv. Rellstab, en då för tiden väldig kritiker i Voss. Zeit. och en af Spontinis oförsonligaste motståndare.

* Spontini, son af en obildad landtman, föddes 1774 i Majolati i Mark Ancona och dog der 1855. Han vistades från 1803 i Paris till 1820 då han kallades till Berlin, som han lemnade 1842.

Musikbref från England.

Newcastle on Tyne, 24 maj 1891.

Ett nytt storartadt orgelverk, bygdt af hrr T. C. Lewis & Co, London, för ett pris af 100,000 kronor (£ 5,500) har nyligen blifvit insatt i Katedralen i Newcastle on Tyne.

Med en aldrig felande företagsamhet (ett så framstående karaktärsdrag hos den engelska nationen) ha domprosten och kyrkovärdarne i anledning häraf engagerat följande framstående organister från England, Skottland, Irland, Tyskland och Frankrike att ge kyrkokonserter i Katedralen, hvarannan dag, under 2 veckors tid: J. H. Turpin, utgifvare af »Musical News», London. W. T. Best, Liverpool; domkyrkoorganisten A. L. Peace, Glasgow; domkyrkoorganisten mr R. P. Stewart, Dublin; domkyrkoorganisten Collinson, Edinburg; J. Crow, Ripton Katedral; S. Reay, Newmark Katedral; Carl Armburst, S:t Peterskyrkan, Hamburg, och Charles Maria Widor, S:t Sulpicekyrkan, Paris. Ehuru mr Best, Englands ryktbaraste organist och mr Pease, Skotlands skickligaste orgelspelare voro farliga rivaler att besegra, så var det förbehållet mr Widor att utgå som segervinnare i denna internationella täflan. Eget nog, då Tyskland tycks vara musikens hemland, att dess orgelspelare stå vida efter de franska och engelska organisterna.

Den 22 maj spelade mons. Widor följande stycken inför tusendetals åhörare, som bevistade båda hans »Organ Recitals».

Toccata och Fuga, D-moll, Prelude och Fuga, E-moll, Fuga D dur och Concerto A-moll, af J. S. Bach; Beethoven: Largo; Mendelssohn: Adagio; Händel: Allegro i F dur, med cadence af Widor; Widor: Symfonie för orgel, nr 5 och nr 6, Meditation, Andante Cantabile, Scherzande och Marche Pontificale.

Mons. Widors spel är storslaget och hänförande, det må nu vara i den gamle klassiske kontapunktisten Bachs fugor, eller hans egna skönt tilltalande kompositioner. Förutom att han är en stor virtuos, så eger han en ovanlig förmåga att ge en sådan varm, lefvande kolorit åt sitt spel, att det framkallar en aldrig mättad hunger efter att höra mer. Mons. Widor är en mörklagd man, omkring 45 år, med ett allvarligt och flärdfritt utseende och ytterst behagligt sätt. Jag hade nöjet att språka med honom efter det hans »Organ Recitals» voro slutade. Han anser orgeln i Newcastle-katedralen vara ett magnifikt instrument; ett omdöme att lita på, då man ihogkommer att mons. Widor är van att spela på orgeln i S:t Sulpice, ett af de förnämsta och största orgelverk i Europa. Då mons, Widor hörde att jag var en svenska, nämnde han genast i smickrande ordalag sin elev, den svenska tonsättarinnan Lago — och flera andra svenska artister som han sammanträffat med i Paris.

Den 73-årige tenorsångaren Sims Reeves' »allra sista» afskedskonsert egde rum i London den 11 maj. Ibland hans medhjelpare voro madame Christina Nilson-Miranda, som hade enkom rest öfver till England för att sjunga på hans recett. Den svenska näktergalen, som ännu ser helt ungdomlig ut, var iklädd en skär sidenklädning. Ehuru hennes höga toner börja att bli passerade bibehåller hennes röst mycket af sin klarhet och skönhet. Hon sjöng Margaretas aria ur »Faust», och Schuberts »Erlkönig». Naturligtvis blef hon inropad flera gånger. Slutligen kom hon in och satte sig ned till pianot, och sjöng ett par svenska folkvisor, till sitt eget ackompagnement. Madame Nilson-Miranda kommer ej att sjunga offentligt i London mera, ehuru hon ämnar stanna der under några veckor.

Den begåfvade svenska sångerskan, fröken Agnes Janson uppträder fortfarande å »Royal Italian Opera», »Covent Garden Theatern», i London. Flera tidningar ha beklagat att direktören för operan, mr Augustus Harris, ej har gifvit en så god sångerska några mera framstående partier. De förnämsta artisterna i operasällskapet äro den italienska altsångerskan Gunilla Ravogli och de polska sångarne, bröderna de Reszké.

Den 15 juni sluta operaföreställningarna i London, och den 15 kommer »The Royal Italian Operasällskapet» till Newcastle och skall då ge Glucks »Orfeo», »Don Juan», »Faust», »Lohengrin», »Carmen» och »Il Trovatore» å Tyneteatern.

Musiklifvet i London florerar nu som bäst, och omkring 90 à 100 konserter ega rum hvarje vecka. Violinisten Ysaye och pianisten Benno Schönberger ha uppträdt med stor framgång i S:t James Hall. Violinisten Sarasate ger sin första konsert den 30 maj, och dr Hans Richter från Wien börjar i juni att ge sina syperba orkesterkonserter, hvarvid Beethovens och Wagners verk alltid intaga hedersplatsen å programmen. Signor Sgambati från Rom är nu i London. Den 14 maj gafs å en Philharmonic Societys konsert i S:t James Hall hans symfoni »Epitalamio» (Bröllops-Symfonie). Sgambati, som komponerade den i anledning af hertigen af Aostas förmälning med prinsessan Letitia, den 12 sept. 1888, anförde s elf sin komposition. Symfonien är i 3 afdelningar: »I kyrkan», »I trädgården», och »Vid hofvet». På samma konsert spelade den lille 12-årige violoncellisten Jean Gerardy Goltermans A moll-konsert på ett mästerligt sätt. På Philharmonic Societys konsert den 28 maj spelar pianisten Paderewski Rubinsteins D moll-konsert, och en aria »Racconto» ur Mascagnis opera »Cavalleria Rusticana» skall sjungas för första gången i England. Härvidlag står det mäktiga England efter det lilla Sverige, hvarest operan ofta har blifvit hörd.

Mr Georg Hart, en mycket framstående man i den engelska musikverlden, dog helt nyligen i London, 55 år gammal. Mr Hart, som var violinspelare, hade också författat flera verk angående stråkinstrumenter och deras ursprung. Hans bok, »The Violin, its Famous Makers and its Imitators» är af stort värde. Mr Hart var en varmhjertad enthusiast och egare af en stor och dyrbar samling af sällsynta stråkinstrumenter. Då fröken Hildegard Werner för några år sedan blef anmodad af lord Armstrong att föreläsa om »The history of the Violin» i Literary och Philosophical Society i Newcastle, så lånade mr Hart henne för tillfället fyra dyrbara instrument, en Stradivarius, en Guarnerius, en Amati, och en Gasparo di Salo. Att violerna voro af värde kan förstås, om jag nämner, att de voro assurerade under transporten till Newcastle för den lilla nätta summan af 30,000 kr.

Ryktet förmäler att tonsättaren Sullivan och skriftställaren Gilbert ämna glömma bort allt groll och förnya gammal vänskap, emedan de funnit att ingendera af dem vinner en succés utan den andres medverkan. Som Sullivan ej har lyckats såsom kompositör af »Ivanhoe», så ger han Opera seria på båten och återvänder till sin »old love»: operetten. I höst ämnar hrr Sullivan och Gilbert skrifva en ny operett, som kommer att ges å Savoyteatern i London.

H. W—r.

Vår musikbilaga. Det bifall, hvarmed Mendelssohns vackra sång: »Auf Flügeln des Gesanges» alltid helsats, och senast vid hr Sauers utförande af densamma helt nyligen, har kommit oss på den tanken, att en pianotransskription deraf skulle vara välkommen för våra prenumeranter, hvarföre vi intagit en sådan i den med detta nummer följande bilagan. En svensk tonsättning, till ord ock musik, meddelas derjemte i sången af Ada Oterdahl, en tonsättarinna, af hvilken förut utkommit sånger, hvilka med bifall sjungits å konserter här i hufvudstaden och äfven i London. Den i bilagan intagna sången är af mera enkel och melodiös natur, än de sångkompositioner som nutiden vanligtvis alstrar.

Musikpressen.

Från Stockholms instrumenthandel, Albert Hermansson, har nyligen utgifvits:

Kjellander, Nils Theodor (Nils Keiner), *Konungens lifgarde,* marsch för piano. Opus 34. Pris 75 öre. Tillegnad Birger Rosentwist.

— *Damernas polka.* Opus 35. Pris 50 öre.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Maj, 15. Bizet: *Carmen* (Carmen: fru Moe; Don José, Escamillo: hrr Strandberg, Johanson.) — 17. Munktell: *I Firenze;* Donizetti: *Regementets dotter.* — 18. Donizetti: *Leonora* (Leonora: frk. Almati.) — 20, 23. Gounod: *Romeo och Julia* (Romeo: hr Ödmann, Julia: frk. Moritz, pater Lorenzo: hr Sellergren.) — 22, 26. Rossini: *Barberaren i Sevilla* (Figaro: hr Simonsen, som gäst; Rosina, Marcellina: fruar Edling, Strandberg; Almaviva, Bartholo, Bazil, Fiorillo: hrr Ödmann, Strömberg, Johanson, Grafström.) — 28. Donizetti: *Regementets dotter. Undina.* — 29. Rossini: *Wilhelm Tell* (Tell: hr Simonsen, som gäst; Mathilda, Hedvig, Jemmy: fruar Edling, Strandberg, frk. Karlsohn; Arnold, Fürst, Melchtahl, Gessler, Ruodi, Leuthold, Rudolf: hrr Ödmann, Strömberg, Sellergren, Lomberg, Lundmark, Grafström, Rundberg.)

Vetenskaps-akademien. Maj 24. Frök. *Alma Hultings* soaré m. bitr. af fru Ström, frk. Olsen, hr Grip och två musikälskare.

Johannis kyrka. Maj 25. *Emil Sjögrens* konsert i förening med *Tor Aulin.* 1. Sjögren: Preludium och Fuga för Orgel (Sjögren); 2. Rubinstein: Andante ur violinkons. op. 46 (Aulin); 3. Saint Saëns: »Benediction nuptiale» för orgel (Sjögren); 4, Wieniawski: Legend op. 17 (Aulin); 5. Sjögren: Kantat vid invigningen af Johannis kyrka, för soli och kör (bitr.: grefvin. Taube, frk. Piehl, dir. Håkanson, hrr F. Backman, O. Lejdström, E. Borgstedt och en utvald bland. kör.)

Franska och italienska mästare ha, såsom vi se, nästan uteslutande herskat på operascenen under sista hälften af maj. Arv. Ödmanns recett och hr Simonsens gästspel är hvad som ådragit sig uppmärksamheten i första rummet och dernäst fru Moes uppträdande som Carmen. Hennes sista gästrol skulle blifva lady Harriet i »Martha», men operan måste inställas i följd af hr. Lundmarks illamående. Hr. Ödmanns recett — den första som denne populäre sångare åt-

njutit under sin snart 20-åriga verksamhet vid vår opera — hade prägeln af en festrepresentation och bevistades af konungen och kronprinsen med uppvaktningar. Hr. Ödmann skördade denna afton en välförtjent triumf och hyllades med rikliga offer af applåder, kransar och blomster. Fröken Moritz, som debuterade i Julias rol, röjde märkbara framsteg sedan dess i väl beherskadt spel, säkert och behagligt sångföredrag. Operan utfördes för öfrigt af kända förmågor. En anmärkning måste vi göra mot regissörens osmakliga arrangement att i pater Lorenzos cell, der Romeo och Julia sammanvigas, placera en modern säng med örngott och öfvervikt lakan. Skall sängen nödvändigt finnas i munkcellen, så är det rimligare att låta den helt och hållet täckas af den mörka filten. — Herr Simonsens första rol var Figaro i Rossinis qvicka och melodiska opera, hvilken hos oss först gick öfver operascenen 1825 och senast gafs i mars förra året med hr Bjarne Lund som Figaro, frk Petrini som Rosina och hr. Strandberg som grefve Almaviva. Herr Simonsens godmodige och rörlige Figaro, med karaktären af en välmående goddags pilt, blef väl emottagen af publiken. Särdeles må hans förträffliga utförande af seccorecitativen berömmas. Fru Edling sjöng Rosinas, parti förträffligt och föredrog i lektionscenen, såsom nu ofta sker, om än icke i stil med det hela, en sångvals, »Trebelli»-valsen, om vi minnas rätt komponerad af hr Fritz Arlberg för denna sångerska. Herr Ödmann uppbar grefvens parti, som han sjöng med tillbörlig ledighet i koloraturen och för öfrigt vackert. Något mindre chargering i förklädningsscenerna hade icke skadat framställningen för att förklädningen icke genast skall lysa igenom för den misstänksamme doktorn. Herr Johanson utförde sångmästarns rol på det hela väl; för att »crescendot» skall göra sin verkan i »Förtal-arian» bör denna börjas mera piano. Scenen gjordes för öfrigt långt mera komisk å doktor Bartholos sida på Uddmans tid. Hr. Strömberg synes oss taga rolen väl lugnt och bör väl i sista scenen yttra sin harm i ett lifligare samspråk med don Bazil. — Som Carmen har fru Moe gjort bästa lyckan under sitt gästspel. Hon kreerade hos oss d. 22 mars 1878 denna rol, som sedan sjungits här af fruar Edling, Trebelli och Lucca samt fröknar Almati, Oselio och Wolf. Fru Moe tager rolen mera menskligt, mindre demoniskt och afvinner den dermed vackrare sidor. Den vokala framställningen var allt igenom förtjenstfull.

Hr Simonsens andra rol denna gång var Wilhelm Tell, och i denna hade han ännu bättre tillfälle att ådagalägga sin individuela konstnärlighet. Hans Tell är en praktbild af stolthet och kraft, och synnerligast i den stora torgscenen med mästerskottet var hans framställning imponerande på samma gång som faderskänslans vekhet fick ett sant rörande uttryck. Den kraftfulla framställningen af frihetshjelten föranledde dock till en och annan allt för stark tonansats. Medelst talrika inropningar, till en del äfven gällande de öfriga innehafvarne af hufvudrolerna samt en vacker bukett visade publiken sin tacksamhet mot den gästande konstnären. Såväl den manliga trion: hrr Simonsen, Ödmann och Strömberg, som den qvinliga: fruar Edling och Strandberg samt fröken Karlsohn utmärkte sig vid denna framställning med särdeles vacker och vårdad ensemble. Fru Edling förtjenar allt beröm för sitt utförande af Mathildas stora aria, och duetten mellan henne och hr Ödmann var en af aftonens glanspunkter. Som Jemmy hedrade sig äfven fröken Karlsohn. Operan, som leddes af dir. Nordqvist sjelf, gick med god sammanhållning och åhördes från kgl logen af konungen och kronprinsen.

Af senaste veckornas få konserter intager hrr Sjögrens och Aulins främsta rummet. Denna var den första hvaraf hr S. här varit tillställare; såsom biträdande på andras har han deremot länge uppträdt offentligt. Hufvudnumret på konserten var hr S:s kantat till Johannis nya kyrkas invigning, som inträffade på dagen ett år före denna konsert. Om detta verk, som nu utfördes från koret med pianoackompagnement (i st. f. orgel) ha vi förut yttrat oss, då det utkom i musikhandeln, med erkännande af den grundlighet och tonsättartalang som deri uppenbarar sig. Egenskapen af tillfällighetsverk, beräknadt för ett inskränkt tidsmoment, röjer sig här och der i något knapphändigt utförande af idéer som fordrat mera utarbetning. Af kantatens nummer torde duetten och qvartetten höra till de mest anslående. Goda krafter medverkade till utförandet. Hr Aulins violinnummer voro väl valda och den vackra »Legenden» fick synnerligast en förträfflig tolkning, ehuruväl kyrkan i akustiskt hänseende ej visade sig så fördelaktig för musik af detta slag. Hr Sjögren utförde utom sina solonummer på orgel allt pianoackompagnement och hade att fägna sig åt en talrik publik, som upptog hvarje sittplats och till en del måste åhöra konserten stående.

Den egentliga konsertsäsongen afslutades under förra hälften af maj med 3:e och sista «Sångsoarén» å musikal. akademien och Rich. Anderssons 2:a musikafton, båda konserterna mycket talrikt besökta. Å den förra uppträdde tillfälligtvis, såsom vi förut nämnt, violinisten Ondricek. Grefvinnaan Taube sjöng denna afton med utmärkt föredrag, »Svanen», med ackomp. af harpa och violin (frk Nordqvist och herr Book) af Elfr. Andrée, samt Södermans »Norsk Kjærlighedssang» och ett par nyheter: en nätt sång af I. Hallström »Det vet ingen» och en större dramatiskt anlagd och harmoniskt något orolig sång, »Ingeborgs klagan» af Valentin, som sjelf utförde pianoackompagnementet. Sången är ursprungligen skrifven för orkester och torde göra sig bättre gällande med ackompagnement deraf. Grefv. Taube deltog derjemte i en qvartett ur »Philemon och Baucis» med hrr Lemon, Lejdström och Ax. Ödman, i en intressant gammal trio ur Dalayracs »Slottet Montenero», en duett ur »Samson et Dalila» af Saint Saëns med herr Lejdström och den stora duetten mellan Ortrud (frk Piehl) och Elsa ur »Lohengrin», förträffligt utförd. Herr Lejdström förtjenade de lifliga applåder, som följde på hans utförande af de svenska sångerna af vårt klöfverblad Geijer, Lindblad och Josephson: Vallgossens visa, Bröllopsfärden och Stjernklart. Arlbergs »Svärmeri» och Hallströms för dagen nya sång: »Strängalek» (till poetisk text af Oskar Fredrik) utfördes känsligt och vackert af herr Lemon. Prof. Hallström skötte pianoackompagnementet med vanligt mästerskap. Konungen och Hertiginnan af Dalarne bevistade soarén.

Rich. Anderssons musikafton inleddes med intressanta, ehuru kanske väl långt utspunna Variationer af Sinding för 2 pianon (Ess moll), med synnerlig precision föredragna af en elev till konsertgifvaren, hr Knut Bäck, samt hr W. Stenhammar. Hr Andersson spelade sjelf Normans »Fem tonbilder för piano och viol (op. 6)» med herr Aulin och till sist sin egen stora sonat i D-dur (utgifven på Musikal. konstföreningens förlag) hvarmed han visade sin soliditet både som pianist och komponist. I senare egenskapen framträdde han äfven med ett par sånger »I skoven» och »Vårvisa», särdeles den senare friskt inspirerad och med anslående ackompagnement. Dessa utfördes af fröken Wolff, som derjemte sjöng 2 sånger, »Folkevise» och »Meine Liebe» af hr Bäck, »Visa» och »Stolts Adelin» af hr »W. Stenhammar» och »Molnet» samt »Falks visa ur Kjærlighedens komödie» af Em Sjögren, bland hvilka, alla i nyare stil, hr Sjögrens intogo främsta rummet, särdeles den bekanta »Falks visa»; dernäst kan sättas herr Stenhammars »Visa»,

Herr Nerudas intressanta privatsoaréer afslutades d. 10:de maj. Programmet upptogo vi i förra numret. Vid denna biträddes hr N. af fruar Åquist (Tschaikowskis trio) och Svedbom (Beethovens Violonc-sonat) samt akademieleven frk Sigrid Pettersson (Brahms trio).

Ett par unga sångerskor: frökn. Sigrid Brander och Alma Hulting ha på egna soaréer dokumenterat sig såsom begåfvade med goda och stora samt rätt väl utbildade röster. Den förra gaf sin soaré i förening med frök. Alma Sjöman, som visade sig vara en god deklamatris. De biträddes

båda af musikälskare af båda könen. Utrymme fattas oss att närmare redogöra för dessa soaréer.

☞ ***Resp. prenumeranter,*** som utflytta till landet före nästa nummers utgifvande (den 12 dennes), torde uppgifva å Expeditionen hvart detsamma skall sändas.

Redaktionen.

Från in- och utlandet.

Kongl. operan. Hr Simonsens nästa rol efter Figaro i »Barberaren i Sevilla» var titelrolen i »Vilhelm Tell». Möjligen kommer han också att låta höra sig här som Amonasro i »Aida» och som Valentin i »Faust», hvilken i början af juni upptages med fröken Moritz som Margareta och hr Sellergren som Mefistofeles, då dessa roler af dem återgifvas för första gången.

Då representationerna å Svenska teatern snart afslutas komma de nödiga reparationerna och ändringarne för operans ditflyttande att med första taga sin början. Redan under loppet af nästa speltermin i november eller december, torde operans verksamhet förflyttas till den nya lokalen.

Svenska teaterns skådespelaresällskap berättas skola taga sin tillflykt till Sveasalen, som då kommer att inredas till en verklig teater, ett arrangement, som af alla torde helsas med tillfredsställelse, utom af varieténs »konstälskare».

Sommarkonserterna i det fria har tagit sin början å hufvudstadens kaféer. Så spelar Ungerska gosskapellet under sin förre ledare hr Lambert Steiner om middagarne i Berns' salon och dess musikpaviljong, om aftnarne i Strömparterren. I Blanchs kafé låter »Första Original-Wiener-Damkapellet» höra sig, ett sällskap af 8 damer och några herrar trakterande viol, piano, orgel, flöjt och trumma; de anföras af ett bland fruntimren, som äro klädda i något slags ungersk lysande uniform. På Mosebacke kommer under sommaren Kronobergs regementes musikkår under sin skicklige anförare, direktör Vilh. Åström, att spela från 17 maj till 17 september.

Allmänna musikaliska förskolan, som står under hr Fredrik Petersons ledning, har under vintern fortgått enligt samma principer som föregående år. I lägre afdelningen för minderåriga har förekommit musikdiktamen, musiklärans element, transpositionsöfningar m. m. i förening med pianospel. Gehörsstudierna (musikdiktamen) ha visat dels att eleverna lätt lära att bibehålla i minnet och igenkänna enstaka toner, och att uppfatta tongångar, dels att begrepp om noter, takt och rytm lättare bibringas med biträde af diktamen än under uteslutande pianoöfning. I den nybildade högre afdelningen för vuxna elever har diktamen användts för förstudier i harmoni, rytmik och fraseringskonst; eleverna ha derjemte verkställt analyser af ackordbyggnad och modulation samt accent- och fraseringsbeteckning å för inöfning afsedda pianostycken. I den pedagogiska kursen för undervisare har under året ingen varit anmäld.

Konsertturné. Operasångerskan fröken Anna Karlsohn och operasångaren hr C. A. Söderman ämna under instundande juni månad anträda en konsertturné i mellersta och södra Sverige. Bland städer, som dervid komma att besökas må nämnas Nyköping, Linköping, Motala, åtskilliga vestgötastäder, Kalmar, Karlskrona, Kristianstad med flera.

Gustaf Holm, den för hufvudstadens musikaliska allmänhet bekante svenske bassångaren, har under detta spelår varit engagerad vid k. teatern i Köpenhamn, der han med både framgång och erkännande utfört flera större partier, såsom Hunding i Wagners »Valkyrien», Walter Fürst i »Wilhelm Tell» m. fl. operor. Hr Holm har nu blifvit engagerad äfven för nästa spelår.

Fröken Emma Holmstrand, den unga svenska sångerskan, som under hösten och vintern flitigt studerat för prof. Bax i Paris, har nyligen derifrån återkommit till hufvudstaden.

Kyrkokonsert gafs i Södertelge kyrka söndagen den 24 maj kl. half 2 e. m. af Maria kyrkokör från Stockholm efter ett rikt och omvexlande program, upptagande så väl nummer för blandad kör och manskör som solo- och duettsång samt orgel. Kören anfördes af direktör Hugo Lindqvist.

Lund. Den sista april gafs härstädes i universitetets aula af Lunds musiksällskap och Akademiska kapellet Schumanns »Paradiset och Perin» under adj. H. Möllers direktion. Perins parti sjöngs förträffligt af fru Vendela Andersson-Sörensen från Köpenhamn, hvarifrån flera danska musici vunnits till förstärkning af orkestern. En framstående solist vid tillfället var äfven hr Haunstrup. Utom detta verk af Schumann gåfvos för orkester under kapellmästare Heintzes ledning Cherubinis «Anakreon-»uvertyr och Gades 4:de symfoni.

Paris. »Lohengrin» är nu bestämd att upptagas å Stora Operan, troligen redan i nästk. september och titelrolen torde kunna att utföras af hofoperasångaren i Wien van Dyck, som medverkade vid den misslyckade enda föreställningen på Edenteatern. Elsa skall sjungas af mad. Caron.

— På Opéra comique har Gounods »Mireille» upplefvat sin 100:de föreställning.

Neapel. San Carlo-teaterns första nyhet för säsongen, Operan »Spartaco» af Platania, har haft betydande framgång; fyra nummer måste upprepas, komponisten inropades otaliga gånger, likaså innehafvarne af hufvudrolerna: damerna Calaneo och Novelli samt tenoren Marconi.

Hamburg. På Carl Schultze-teatern har en ny veaudevilleoperett gifvits med namn »Miss Helyett» af den franska firman Maxime Boucheron osh E. Audran. Operetten, som vann lifligt bifall, säges vara roande men något frivol.

De tyska teatrarne Vid hofoperan i Wien börja ferierna d. 1 *juni* och sluta d. 18 juli; Stadtheater i Köln slutar att spela den 1 juni, en månad senare än annars. Sista månaden gifvas blott operaföreställningar med vald personal. Hofoperan i Berlin har ferier från d. 19 juni till slutet af augusti. — På Kroll'ska teatern i Berlin gästar fru Lilli Lehmann jemte sin man tenoren Kalisch; den utmärkte baritonisten d' Andrade har nyss slutat sitt gästspel der i »Don Juan» En af hans glansroler här har varit René i Verdis »Maskeradbalen.»

Prof. Xaver Scharwenka, den äfven hos oss bekante pianovirtuosen från Berlin, ämnar i höst flytta öfver till Newyork för att der öppna ett musikkonservatorium. Hans broder Philip kommer att förestå det af honom grundade konservatoriet i Berlin.

En tysk kejsarsång, i stället för den gamla folksången »Heil dir im Siegeskranz (lika med den engelska och gamla svenska), är komponerad af W. J. von Wasielewski. Sången, hållen i folkton, är ursprungligen satt för manskör men nu äfven tillgänglig i sättning för blandad kör samt två- och trestämmig för skolbruk. Kompositionen erhålles från O. Krügers bok- och musikhandel i Sondershausen

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

43 Regeringsgatan 43.

☞ **Flyglar, Tafflar** och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Svensk Musiktidnings

Musikalbum V.

Musikbilaga I 1891 innehåller:

För piano: A. M. Myrberg: *Lefnadslust;* Th. Kirchner: *Albumblad;* Ludv. Berger: *Menuett.* — För sång: Em. Sjögren: *Den långa dagen* (Runeberg). Pris 80 öre.

(Musikbilaga II: se detta nummer.)

Obs. Mycket billigt annonspris

i Svensk Musiktidning — **10 öre petitrad** — (rabatt vid förnyelse.)

Eleganta Permar till Svensk Musiktidning säljas till 2 kr. hos *P. Herzog,* Malmskilnadsgatan 54.

INNEHÅLL: Niels Juel Simonsen (med porträtt). — Skolungdomens musikundervisning. — I koralfrågan af I. F. L. — Spontini och Heinrich Heine. — Musikbref från England af H. W—r. — Vår musikbilaga. — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.

Musikbilaga II innehåller: för piano: Mendelssohn: »På sångens lätta vingar» [Transkription]: sång: A. Oterdahl: »Den lyckliga kärlekens smärta.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1891.